

Секція 4. ВИКОРИСТАННЯ МЕХАНІЗМІВ ДУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

УДК 324.89.17

ДУАЛЬНА ОСВІТА ЯК КОМУНІКАТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ПРИВАТНО-ДЕРЖАВНОГО ПАРТНЕРСТВА У ВИЩІЙ ШКОЛІ

*Андрющенко О.Б., канд. наук з держ.упр.,
helan17@ukr.net*

*Харківський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету*

Відомо, що механізми державно-приватного партнерства вищої освіти можуть реалізовуватися в різних формах, таких як: дуальна освіта, соціальне партнерство, окремі напрямки діяльності ресурсних центрів, дарування.

Точка зору на зміст дуальної освіти передбачає, що це вид професійної освіти, при якому практична частина підготовки проходить на робочому місці, а теоретична частина – на базі освітньої організації. Система дуальної освіти передбачає спільне фінансування програм підготовки кадрів під конкретне робоче місце комерційними підприємствами, зацікавленими в кваліфікованому персоналі, і регіональними органами влади, зацікавленими у розвитку економіки та підвищення рівня життя в регіоні [1].

По своєму потенціалу вища освіта Харківської області може реалізувати механізми GR-технологій по 4 напрямкам:

- розробка моделі підготовки фахівців нового типу з урахуванням принципів дуальної системи навчання;
- розробка професійних стандартів за видами діяльності, затребуваними в різних сферах;
- розробка та (або) модернізація освітніх програм під вимоги, необхідні для підготовки фахівців як в Харківській області, так і за кордоном;
- розвиток матеріально-технічної бази ВНЗ для підготовки фахівців і реалізація заходів щодо підвищення кваліфікації науково-педагогічного персоналу.

До основних принципів, які лежать в основі системи дуальної освіти, відносять наявність довгострокових угод, надання місць

практик, формування стійкої мотивації до освоєння професії, прийняття ідеології компетентісного підходу.

В даному випадку в фінансування «включаються» кошти з обласного бюджету та власні кошти, а приватний сектор більше не братиме участі у співфінансуванні.

Харківська область є промисловим центром України. Більшість навчальних закладів області готують фахівців з технічних галузей: машинобудування, видобуток корисних копалин, сільське господарство. В їхніх інтересах створювати на базі професійної освітньої організації майстерні, лабораторії та полігони в даних сферах. Набирає обертів готельний сервіс, так як Харків є бізнес центром і туристичним містом. Зводяться багатоповерхові бізнес центри і готельні комплекси, які в свою чергу потребують висококваліфікованих фахівців даних галузей.

Якщо ми проаналізуємо загальну картину вдосконалення матеріально-технічного оснащення, то можна з упевненістю сказати, що державно-приватне партнерство в даному випадку необхідно і затребуване в освітній та бізнес сфері. В основному передаються матеріали і обладнання, виробництвом яких займається передана сторона. У сучасному світі стало дуже модним поняття «Соціально орієнтована організація», яка займається благодійністю, пожертвуванням та висвітлює себе у ЗМІ, рекламі [2].

У всьому світі, іде прийом на цільове навчання, в основному це технічні спеціальності, в зв'язку з тим, що відбувається підйом промислового виробництва. Аналіз свідчить про те, що в економічно розвинених країнах найбільш затребувані висококваліфіковані фахівці наступних професій:

1. Монтаж, налагодження і експлуатація електроустаткування промислового обладнання.
2. Технологія машинобудування.
3. Машиніст крана (кранівник).
4. Будівництво та експлуатація будівель і споруд.
5. Майстер загальнобудівельних робіт.
6. Продавець, контролер-касир.
7. Кухар, кондитер.
8. Архітектура.
9. Земельно-майнові відносини.
10. Автомаляр.
11. Коваль на молотах і пресах.

12. Дошкільна освіта.

Таким чином, ми бачимо, що великі комерційні підприємства повинні активно співпрацювати з ВНЗ – укласти договори про проходження практики студентів, ці підприємства зацікавлені дати хороші практичні знання і вміння, для того що б в подальшому запропонувати офіційне працевлаштування студентам на своїх підприємствах.

Малий бізнес не менше зацікавлений в тому ж, так як і там існує нестача кваліфікованих кадрів і не завжди випускники навчальних закладів бажають працювати на малих підприємствах, а під час практики є можливість відібрати кращих студентів і зацікавити їх. Що стосується державних підприємств, то це в основному промислові підприємства, які ведуть велику роботу і ретельний відбір кадрів, в зв'язку з цим там не така велика кількість працевлаштованих студентів [3].

GR-технології дуальної освіти передбачають також адресну підтримку: виплати на стипендію, гранти, харчування та інші заохочувальні та стимулюючі потреби, які здійснюються підприємствами, як одна з форм державно-приватного партнерства. На першому місці виступають великі комерційні підприємства (від 80-99,5% від загальної кількості підприємств, що беруть участь в опитуванні), потім державні підприємства (від 1-12%), тоді як малий бізнес в основному не бере участі в проекті адресної підтримки. Кожне підприємство закладає в бюджеті витрати на адресну підтримку, яка за обсягом, залежить від фінансового добробуту тієї чи іншої організації. Такі заходи також є дієвим маркетинговим інструментом, що підвищує позитивний імідж ВНЗ.

Дуже цікавий напрямок GR-технологій – це навчання безробітних громадян та залучення їх на роботу, що є одним з напрямків соціального партнерства [4].

Профорієнтацію школярів повинні здійснювати організації різної форми власності. Договори мають різні терміни від 1 місяця до 6 років.

У 2019 р. 52,9% від загальної кількості учнів, які брали участь в профорієнтаційних заходах, взаємодіяли з великими комерційними підприємствами, 46,9% – з державними організаціями та 0,3% з підприємствами малого бізнесу.

Інші форми взаємодії при дуальній освіті передбачають: різні заходи, олімпіади, надання послуг, незалежну сертифікацію,

проведення навчальних семінарів, майстер-класів, участь в конкурсах профмайстерності, семінарах, участь в русі *WorldSkills*.

Також, розвиток дуальної освіти повинен передбачати створення центрів, які б здійснювали підготовку за програмами професійної підготовки, підвищення кваліфікації, короткострокову професійну перепідготовку на комерційній основі за різними професіями/спеціальностями і програмами підготовки для наступних категорій населення:

- фізичні особи, які отримують професійну підготовку / перепідготовку за договорами;
- громадяни, спрямовані центром зайнятості;
- громадяни, які отримують навчання за договорами з соціальними партнерами/підприємствами [5].

Таким чином, можна стверджувати, що взаємодія між освітніми організаціями, підприємствами та владою у світі активно ведеться. Найбільш різноманітно ці форми взаємодії проявляються як партнерство в сфері освіти. При цьому, головною метою партнерства виступає вирішення соціально значущих проблем, надання дуальної освіти, причому партнери тут несуть рівну відповідальність, реалізують поставлені завдання і поділяють ризики, ресурси, правомочність і прибуток на ринку освітніх послуг.

Література:

1. Амосов О. Модели публичного администрирования (архетипическая парадигма) / О. Амосов. – Харків: Магістр. – 2016. – 280 с.
2. Джапарова Р. Н. Методы государственного и негосударственного маркетинга образовательных услуг [Электронный ресурс]: [статья] / Р. Н. Джапарова. – Режим доступа: www.krsu.edu.kg/vestnik/2002/v4/a04.html. – Станом на 02.03.2021. – Назва з екрана.
3. Василенко И. А. Административно-государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия / И. А. Василенко [Электронный ресурс]: [статья]. – Режим доступа: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Polit/Vasil/index.php. – Станом на 28.01.2021. – Назва з екрана.
4. Леонова С. В. Соціально-відповідальний маркетинг: реалії та перспективи впровадження / С. В. Леонова, Л. Ю. Шевців // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2015. – № 833. – С. 153-159.
5. Хім М. К. Застосування концепції відповідального маркетингу в діяльності українських підприємств / Хім М. К., Яковина А. І., Андріїв М. О. // Ефективна економіка. – 2017. – № 1. – С. 94-112.